

היום נלמד בעזרת ה':

פסחים דף סח

מיתבי: מצורע חמור מזב לפי שהוא משתלח אפילו ממחנה ישראל, וזב חמור מטמא מת לפי שהוא משתלח ממחנה לוויה. **יצא בעל קרי מכלל זב**, כלומר שבעל קרי לא משתלח ממחנה לוויה, **ובא לכלל טמא מת**, כלומר שמותר לו להיכנס למחנה לוויה שהרי **טמא מת חמור ממנו** ובכל זאת מותר לו להיכנס לשם, וכל שכן שלבעל קרי הקל מותר.

למסקנת הגמרא כך הוא הביאור: יצא בעל קרי מהמחנה של טמא מת ונכנס למחנה של זב, כלומר שבעל קרי אסור להיכנס למחנה לוויה למרות שטמא מת יותר חמור ממנו ומותר לו להיכנס לשם, משום שאנו מדמים את הבעל קרי לזב (= שהטומאה יוצאת מגופם).

אכתי לא עיילתיה אפיקתיה? מַחְנֵה לוויה מקיף את מחנה שכינה. הגמרא מקשה שבפסוק נאמר שהנטמא במחנה שכינה צריך לצאת ממנו (= למחנה לוויה שמחוץ למחנה שכינה), ואילו בהמשך הפסוק נאמר שהוא לא יכנס למחנה לוויה ומשמע שהוא נמצא מחוץ לו. וא"כ הקושיא היא - שעדיין לא הכנסת אותו למחנה לוויה וכבר הוצאת אותו ממנה?

אכתי לא אפיקתיה עיילתיה? לשון אחרת לקושיא הנ"ל - עדיין לא הוצאת אותו ממחנה לוויה וכבר הזהרת אותו שלא יכנס?

למדנו במשנה לעיל ש"מיחוי קרביו" של הפסח דוחה את השבת: ביאור: לדעת רב הונא הכוונה שמותר לנקב את המעיים בסכין כדי להוציא את הלכלוך, שלא יסריחו. לדעת חייא בר רב הכוונה שמותר להוציא את הליחה האדוקה במעיים בדוחק בסכין.

חותכין יבלת: במשנתנו כתוב שחתיכת יבלתו של הקרבן אינה דוחה שבת, ואילו במשנה בעירובין כתוב שחותכין יבלת במקדש כי לא גזרו במקדש איסורי שבות, אבל בכלי אסור?

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

תירוץ אחד: המשנה בעירובין מדברת ביבלת יבשה שאפילו מדרבנן אין איסור לחותכה, ומשנתנו מדברת ביבלת לחה שאסורה מדרבנן, ובכל אופן אסרו חכמים כי היה אפשר לחותכה מערב שבת.

תירוץ שני: המשנה בעירובין מדברת לחתוך ביד שמותר, ומשנתנו מדברת בכלי שזו מלאכה האסורה מדאורייתא.

המאן-דאמר הראשון לא רצה לתרץ כמו המאן-דאמר השני: כי אין חידוש במשנתנו שבכלי אסור לאחר שכתוב זאת כבר בעירובין. על זה עונה המאן דאמר השני שהחידוש במשנתנו זו דעת רבי אליעזר המתיר לחתוך יבלת אפילו בכלי. ואילו המאן-דאמר השני לא רצה לתרץ כמו המאן דאמר-הראשון: כי יבלת יבשה נפרכת ולא צריך 'לחתוך' אותה, ולא על זה התכוונה המשנה שם.

אמר רבי אליעזר: למדנו במשנה שרבי אליעזר סובר שמכשירי מצוה דוחים שבת (אפילו שאפשר לעשותם מערב שבת). הוא מביא ראייה משחיטה שדוחה - קל וחומר למלאכות שבות. רבי יהושע דחה את ראייתו, שהרי ביום טוב מותרות מלאכות דאורייתא לצורך 'אוכל נפש' ואסורות מלאכות שבות. רבי אליעזר מקשה עליו מה הראיה ממלאכות לצורך אוכל נפש שהן רשות, למלאכות לצורך מצוה.

הגמרא מבארת שהם נחלקו האם אכילה ביום טוב היא רשות או מצוה. רבי אליעזר סובר שהיא רשות (ולכן יש לאדם בחירה ביום טוב, אם לאכול ולשתות או לשבת וללמוד כל היום). ורבי יהושע סובר שהיא מצוה (ולכן צריך לחלק את היום חציו לה' וחציו לכם). בסוף העמוד רב אשי מקשה על הדחייה של רבי אליעזר לראייה מיום טוב.

בשלושה ימים בשנה לכולי עלמא מצוה לאכול. שבת - משום עונג שבת, שבועות - משום שמחת קבלת התורה (להראות שכיף לנו בחיים עם התורה), ופורים - שקבעו בו מצוות משתה (לפרסם ולהודות על ההצלה הגופנית של עם ישראל מהשמדת עם). מר בריה דרבינא מוסיף לרשימה גם את ערב יום כיפור שיש מצוה מיוחדת לאכול בו.

רב יוסף: לרגל חג השבועות היה אוכל עגלה משולשת (עגלה מובחרת שנולדה שלישית לבטן אימה), והיה אומר: אם לא אותו היום שבו קיבלנו תורה שאותה למדתי ובזכותה התרוממתי, לא הייתי מיוחד מאנשים אחרים ששםם 'יוסף' המסתובבים בשוק..

רב ששת: היה חוזר על תלמודו כל שלושים יום, ובסיום החזרה היה נשען על מפתן הדלת ואומר: תשמחי נפשי תשמחי נפשי – לך אני קורא ולך אני שונה. הגמרא מבארת שאמנם התועלת של הלימוד היא לכל העולם המתקיים בזכותו, אבל המניע העיקרי של האדם ללמוד תורה הוא בשביל עצמו (בשביל לזכות לעולם הבא -רבינו חננאל). ולפי גירסת הגמרא שלנו 'מעיקרא כי עביד איניש' נראה להוסיף שכל זה בשלב הראשוני, וכפי שנאמר 'מתוך שלא לשמה בא לשמה'.

רב אשי מקשה על הדחייה של רבי אליעזר (הנ"ל) לראייה מיום טוב: אפילו יום טוב שהותרה בו מלאכה לצורך רשות לא התירו בו מלאכת שבות, אם כן שבת שהיא חמורה יותר שלא התירו בה מלאכה אלא לצורך מצוה, קל-וחומר שלא יתירו בה מלאכת שבות. רבי אליעזר סובר לעומת זאת, ששבות לצורך מצוה חשובה הרבה יותר משבות של רשות, ולכן עדיין אין ראייה שלא יתירו חכמים שבות לצורך מצוה.